

případné pobuřování dalo způsobem v §u 300 tr. zák. uvedeným, zda obvinění články projevená, byla křivá, zda byli důstojníci viněni z opovržlivých jednání nebo smýšlení, a nejsou v rozsudku výkladem článků zjištěny skutečnosti k těmto zákonným znakům poukazující, nehledíc k tomu, že není v nich zmínky o svolení ministra Národní obrany ku stíhání útoků články na sbor důstojníků. Skutkovými zjištěními nalézacího soudu není tedy přestupek zanedbání povinné péče opodstatněn v zákonné známce, že obsah článků, k jejichž otištění došlo z nedbalosti obžalovaného, zakládá objektivně skutkovou podstatu některého přečinu. Byl-li obžalovaný přes to tímto přestupkem uznán vinným, spočívá tato část odsuzujícího výroku na nesprávném použití zákona a jest zmatečnou podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. Proto bylo v tomto směru stížnosti vyhověti, aniž třeba zabývat se ostatními vývody stížnosti, obzvláště nesprávnou námitkou, že obsah článků není povahy ani hanobící, ani surové, ani štvavé, a zrušiti část výroku o vině, zmatkem stíženou a důsledkem toho i výrok o trestu a výroky s tím související. Jelikož ona neúplnost skutkových zjištění nalézacího soudu činí zrušovacímu soudu rozhodnutí ve věci samé nemožným, nezbylo než vrátiti věc nalézacímu soudu k opětovnému projednání a rozhodnutí.

Čís. 2560.

Slovem »církev« jest označen jednak pojem neosobní, jímž jest souhrn učení, obyčejů a zřízení určitého náboženství, jednak pojem osobní, jímž jest církevní obec, t. j. úhrn osob z obyvatelstva toho kterého obvodu nebo celého světa k určitému náboženství se hlásících.

Urážlivé projevy o církvi, mající na zřeteli církev v osobním smyslu, spadají pod pojem urážky korporace zákonem uznané ve smyslu §u 492 tr. zák.; urážkou církve ve smyslu §u 303 tr. zák. jsou jen tehdy, čelil-li projev a úmysl pachatelův proti církvi ve smyslu neosobním; útokem proti církvi jest tu zároveň útočeno i proti učení, obyčejům a zřízení církve té.

Papežství jest zřízením církve římsko-katolické.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1926, Zm II 312/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 19. června 1926, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem urážky církve podle §u 303 tr. zák.

Důvody:

Uplatňujíc důvod zmatečnosti podle čís. 9 písm. a), správně čís. 10 §u 281 tr. ř., namítá zmatečnou stížnost, že souzený skutek zakládá, jelikož obžalovaný mluvil pouze všeobecně o církvi římsko-katolické a nemluvil vůbec o učení, obyčejích anebo zřízeních jejích, nikoliv přečinem §u 303 tr. zák., jímž byl obžalovaný uznán vinným, nýbrž přestupek

podle §u 492 (491) tr. zák., pro který nebyl obžalovaný stíhán, přesněji ohledně něhož chybí trestní návrh obžalobce k stíhání skutku oprávněného. Námitka neobstojí. Pojem, ku kterému poukazuje slovo* církev (náboženská společnost) má dvojí obsah. Slovem tím označuje se jednak pojem neosobní, jímž jest souhrn učení, obyčejů a zřízení určitého náboženství, jednak pojem osobní, jímž jest církevní obec, t. j. úhrn osob z obyvatelstva toho kterého obvodu nebo celého světa k určitému náboženství se hlásících. Nadpis §u 303 tr. zák. »urážka církve nebo náboženské společnosti« hledí toliko k pojmu neosobnímu, jak vyplývá ze souvislosti §u 303 a §u 122 b) tr. zák. a z toho, jak pojem urážky církve (náboženské společnosti) vymezen v doslovu §u 303 tr. zák. Urážlivé projevy o církvi, mající na zřeteli pojem osobní, spadají za ostatních zákonných předpokladů jako urážky korporace zákonem uznané pod ustanovení §§ů 492, 487—491 tr. zák. Pro posouzení, zda přichází v úvahu předpis §u 303 či předpis §u 492 (487—491) tr. zák., je tudíž rozhodnou skutečností, zda směřoval projev a úmysl mluvčího proti církvi ve smyslu neosobní či osobní stránky pojmu tím naznačeného. A tu vyslovují rozhodovací důvody první stolice, že obžalovaný, který přestoupil k církvi československé, chtěl svým výrokem poukázati na rozdíl mezi církvi československou a církvi římsko-katolickou. Jelikož však lidé z jedné církve do druhé přestupují z pravidla proto, že se jim učení, obyčej a zařízení církve, do které vstupují, více zamlouvají než učení, obyčej a zařízení církve, z níž vystupují, a jelikož rozdíl mezi církvemi nepozůstává v rozdílu obecnstva k té a k oné církvi příslušejícího, nýbrž v rozdílu obojích učení, obyčejů a zařízení, jest logickým důsledkem předpokladu o pohnutce a záměru obžalovaného předchozí věta rozhodovacích důvodů, že smysl závadného výroku jest ten, že označením římsko-katolické církve za »kurv...kou«, »sakramentskou«, »k.....u« a Říma za »k.....ý«, jsou co takové označeny také učení, obyčej a zařízení církve římsko-katolické. Nalézací soud neoznačil sice výslovně, která učení, obyčej a zařízení římsko-katolické církve byla zlehčována, toho nebylo však třeba, poněvadž napadený rozsudek výslovně zjišťuje, že obžalovaný hleděl oním výrokem úmyslně zlehčovati církev římsko-katolickou. Čelil-li však útok proti ní, bylo tím zároveň útočeno proti učení, obyčejům a zařízením církve římsko-katolické. Dospěl-li nalézací soud na základě těchto zjištění ku přesvědčení, že obžalovaný výrokem svým úmyslně projevil opovržení učení, obyčejům a zařízením církve římsko-katolické a posoudil-li čin obžalovaného podle §u 303 tr. zák., odpovídá odsuzující výrok jak zjištěnému stavu věci, tak i zákonu. Podřazení skutku pod ustanovení §u 303 tr. zák. není nikterak na závadu, že sice v papežství a určení Říma jeho sídlem, nikoliv však již v Římě samotném (jak rozsudek předpokládá) možno shledati zařízení římsko-katolické církve a že jinak obžalovaný o jednotlivých učeních, obyčejích anebo zřízeních církve jím povšechně napadené se nezmínil. Chrání-li ustanovení §u 303 tr. zák. vážnost církve již proti sesměšňování nebo zlehčování i jen jediného učení, obyčej nebo zřízení jejího, bylo by přímo nesmyslným odepřítí jí tuto ochranu proti útokům pro větší rozsah jejich nebezpeč-

nějším a více protiprávním, totiž útokům, kterými se sesměšňuje nebo zlehčuje celek (úhrn) učení, obyčejů a zařízení napadené církví vlastních neboli to, co rozumíme církví v neosobním smyslu tohoto slova (srovnej i čís. 1600 sbírky nálezů býv. soudu zrušovacího ve Vídni). Zjištění převzaté nalézacím soudem stačilo by úplně ke zločinu rušení náboženství podle §u 122 tr. zák., jehož se dopouští mimo jiné i ten, kde řečmi náboženství veřejně prokazuje opovržení. Podle tohoto zákonného ustanovení není totiž chráněno náboženství in abstracto, nýbrž náboženství podle učení církví ve státě uznaných a to buď jako celek, neb i jednotlivé jeho nauky. Z porovnání zločinu podle §u 122 tr. zák. a přečinu podle §u 303 tr. zák. vychází pak, že zákon chce trestati i zlehčování souhrnu té neb oné církve. Odsoudil-li nalézací soud obžalovaného, jakkoli tento úmyslně hleděl zlehčovati církev římsko-katolickou, toliko pro ménětrestný přečin podle §u 303 tr. zák., nestala se mu nijaká křivda.

Čís. 2561.

Účelem ustanovení §u 197 tr. zák. jest nejen ochrana před rafinovaným útokem lstivosti, jemuž těžko lze čeliti, nýbrž i ochrana proti takovému lstivému jednání neb i pouhému tvrzení, jež nelze ihned prohlédnouti a přesvědčiti se o pravém stavu.

Podvodný úmysl (úmysl způsobiti jinému škodu) musí tu býti již v době lstivého předstírání.

Pokus trestného činu (podvodu) jest beztrestným pouze tehdy, bylo-li použito prostředků k dosažení cíle naprosto a bezvýjimečně (in abstracto) nezpůsobilých.

Zpronevěra částky kupní ceny, vydané pachateli, by z ní zaplatil dávku z přírůstku hodnoty.

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1926, Zm II 81/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 5. ledna 1926, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin podvodu podle §§ů 197, 200 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by ji znova projednal a o ní rozhodl.

D ů v o d y:

Podle rozsudkového zjištění dostavil se obžalovaný dne 5. září 1925 do kanceláře notáře Arnošta Ž-a a, předloživ platební rozkaz výběrčího úřadu v Brně na zapravení dávky z přírůstku hodnoty pozemku, prodaného jím za 1850 Kč Františce V-ové, požádal o vyplacení celého zbytku tržebné ceny. Při tom prohlásil, že zapraví šekem vyměřenou dávku z přírůstku hodnoty ve výši 760 Kč 54 h a že potvrzenku poštov-